

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמהות

פרשת בשלח

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

פרט נוסף הביא המשנה ברוה"ט (טו ז) בשם זהר: "בשעת אמירת השירה יהרהר האדם וידמה בדעתו כאלו באותו היום עבר את הים בחרבה, והאומר את השירה בשמחה שפזו, מוחלים לו את עונותיו".

העיד תלמידו של המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: "פעם אחת בשמתי בפקדון מקדש מהרי"ל, והנה שומע אני מחדרו של המשגיח, שהיה ממקם במקומו העליונה של בית המדרש, קולות רמים של גרירת רהיטים".

חרדתי לשלומי של המשגיח ומהרתי לעלות למעלה, והנה הבחר לי פשר הענין: מבעד לחרוך הדלת, הבחנתי במשגיח שסודר לפניו שתי שורות של ספסלים, נטל את הסדור בידו והחל לעבר בתוך כשמוחו אחזו שרעפים. מתוך שרצה לומר את השירה בשמחה, עשה המשגיח תחבולה זו כדי להרגיש עד כמה שנתן כאלו היום עובר הוא את הים".

ש"ח יצחק יציאת מצרים עמ' רכט

אשר יצר ואמן שלאחריה - סגלה לרפואה

"כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך" (טו כו)

בשם בעל סדר היום (פגנת הנרכות) הביאו כי המקפיד לברך ברכת אשר יצר ככונה: "לא יחלה כל מיני ולא יצטרף לרופא ולא לרפואתו".

העיד הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

באחד מן הכוללים הפועלים לתפארה בבני ברק חלה בנו הקטן של אחד מחשובי האברכים במחלה קשה. פשה שהגיעה בשורה לאזני האברכים התאספו הללו לכנסת חזקן שבסימניו החליטו, לאור דברי בעל סדר היום, לקבל על עצמם לברך את ברכת אשר יצר ככונה לרפואתו.

באופן נסי, כנגד כל תחזיות הרופאים, תוך זמן קצר התרפא הילד לחלוטין ממחלתו, והיה לפלא.

טובך ביעור ח"א עמ' ער
על פי דברי חז"ל (ברכות גא ג) כי: "גדול העונה אמן יותר מהמברך". יש להוסיף כי אם כה גדולה היא סגלת הברכה, על אחת כמה וכמה גדולה היא סגלת עניית אמן אחריה.

ורקמי יש לברך מלשון הכתוב: "כי אני ה' רפאך" - כי אני בגימטריה אמן.

אמרי אבות'

לא להאריך בתפלה יותר מג' שעות

"והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק" (יז יא)

בספר הבהיר' המייחס לתנא רבי נחמיה בן הקנה (אוח מט) תמה: מדוע אכן הניח משה את ידיו, הלאו בכה גרם שיגבר עמלק? ובאר: כיון שאסור לאדם לשהות שלוש שעות רצופות שפפיו פרושות אל השמים בתפלה, לפיכך אחת לשלוש שעות הצריך להוריד ידיו. להלכה זו הוסיף והקמיק רבנו הג"א (משלי כה ז) את הפסוק (שם): "הקור וגלגל מבית רעך" - אל תאריך בתפלתך לפני ה' יותר מג' שעות.

על פי האמור פרש הגאון רבי ראובן מרגליות (נפש חיה) הגהות לשר"ע אורח חיים ב) את מנהג קהלות ישראל להפסיק מעט בין תפלת שחרית לתפלת מוסף בראש השנה וביום הכפורים: שכן בימים אלו מאריכים הצבור בתפלה יותר, ואלמלא הפסקה זו ימצאו עומדים למעלה משלוש שעות רצופות בתפלה.

מ' יום בחר להתפלל על ישראל, וה' תבות להתפלל על אחרת מרים: א-ל נא רפא נא לה' (פמדבר יז יא). עת למצור ועת להאריך, אבל עתה אין זו עת תפלה כלל, אלא: דבר אל בני ישראל ויסעו".

תחלה עשה את המוטל עליך

"מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (יז טו)

מעשה אדם שבא לפני בעל 'סוד העבודה' מסלונים זיע"א, ובקשתו בפיו: "מבקש אני להיות ירא שמים - א' הערליך יד". השיב לו ה'סוד העבודה' על אתר: "ומה מוכן אתה לעשות לשם כך? הקדוש ברוך הוא מוכן ומזון לפעל בחלקו ולהעניק לך את הפלים כדי להיות יהודי ירא וחרד, אך עליך מוטלת החובה לעשות את חלקך".

רקמי לסיוד זה נלמד מן הכתוב שלפנינו: "מה תצעק אלי" - מה לך מבקש מה' בתפלה? "דבר אל בני ישראל ויסעו" - עשה אתה קודם את המוטל עליך כיהודי, וזא תוכל להתפלל לפני ה' שישלח לך את עזרתו.

אבקות ורכלים עמ' קט

היד הגדלה' - ידה של בתיה

"וירא ישראל את מצרים על שפת הים; וירא ישראל את היד הגדלה" (יז ל-לא)

בדרך דרש באר רבי יוסף חיים מפג'ד, בעל 'בן איש חי': במסכת ברכות (נד א) מבאר שבעת שבעה לאדם נס שצריך הוא להודות עליו, יש לו להודות באותה ההזדמנות אף על כל הנסים בשעשו לו מאז ומעולם.

"וצא הלחם בעמלק" (יז ט)

צא בגימטריה אמן, מכאן רקמי לדברי חז"ל שענית אמן מוחזקת את האמונה בעולם ומכניעה את קולפת עמלק המפיצה פנייה בעולם.

צאן אברהם'

"עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש לאשר באהלו" (טו טז)
מספר נפשתיכם איש' - ראשי תבות אמן, וסופי תבות 'שמר'. ללמדנו כי על האדם להיות "שמר אמנים" (שעיה כו ב), הינו לשמר לענות אמן פראוי, ובכבוד זה יזכה בשמיה על נפשו.

תפארת אבות'

אף כאן, כאשר הודו ישראל על נס יציאת מצרים וקריעת ים סוף, צף לנגד עיניהם הנס הגדול של הצלת משה מן היאור על ידי היד הגדלה' - ידה של בתיה בת פרעה שהתארכה עד ששים אמות כדי להציל את משה, שהתמנה לבסוף לשליח ה' והוציא את בני ישראל ממצרים.

עוד יוסף חי'

כאלו היום עבר את הים

"אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר" (טו א)
את כפל הלשון 'ויאמרו לאמר' באר החזקוני: כגנת הכתוב להורות לדורות, שיאמרו ישראל את השירה הזו בכל יום תמיד.

ידיהם של ישראל היו נשואות בתפלה

"ובני ישראל יצאים ביד רמה" (יז ח)

פרש רבי יהונתן איבשיץ: לשון 'יד רמה' רומזת לנשיאת כפיים הנהוגה בתפלה ובהודאה, ככתוב בתהלים (קלד ב): "שאו ידכם קדש וברכו את ה'", וכן נאמר על אברהם אבינו עליו השלום (בראשית יז כב): "הרמתי ידי אל ה'" ותרגם אונקלוס: "ארימית די בצלו (בתפלה) קדם ה'".

מכאן נוכל ללמוד על צדקתם של ישראל, שאף בהיותם טרודים ביציאת מצרים לא שכחו לשאת את כפיהם בתפלת הודאה על היגבר ובקשה על העתיד.

תפארת יהונתן'

לשמור על כלי האמנות

"וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'" (יז י)

"וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'" - מיד תפסו להם אמנות אבותם - אברהם יצחק ויעקב... בתפלה" (מכילתא פ"ב). מוסר גדול למד מן החפץ חיים:

אם חז"ל המעילו את התפלה לאמנות, נוכל ללמד מן, כי כשם שבכל אמנות שהיא, יפי היצירה ושלמותה תלויה בטיבם ואיכותם של כלי האמנות, כך גם איכות התפלה ועצמת השפעתה תלויה בגקיונו של כלי האמנות, הלאו הוא הפה שממנו יוצאות מלות התפלה.

על כן, אם רוצה האדם שתפלתו תתקבל לרצון, עליו להקפיד מאד לשמר על גקיונו פיו מלשון הרע ורכילות, שאם כך יעשה מ-בטוח הוא שתפלתו תענה ברחמים.

שמירת הלשון שער הזכירה פרק י'

תפלה ללא נתינת עצות

"וה' ילחם לכם ואתם תחישו" (יז יד)

מעשה בצדיק אחד שבאשר בא לפניו אחד מחסידיו וקונן על פרנסתו הדלה, נכמרו רחמיו עד מאד וברכו שיזכה בהגדלה הממשלתית הקרובה. מהר איש לרשע פרטים, אלא שפשהתפרסמו התוצאות והתאכזב לגלות שמספרו לא עלה בגורל.

כאשר חלשה דעתו של הצדיק והוא פנה לרבו הגדול כדי להבין את פשר הדבר, השיב לו רבו: "דע לך כי לברכת הצדיק יש כח, כפי שאמרו חז"ל (ראה מוס' טו ב): "צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים", אך כל זאת כאשר הוא מתפלל ללא שיעור תנאים עם רבנו של עולם, אך גם הוא מתמר לקבע לבזרא יתברך באינו דרך ובאיזה אופן לשלח לו את הישיעה, הן על כך נאמר (איוב ט יב): "מי יאמר אליו מה תעשה".

ובזאת פרש הגאון רבי משה שטרנבוך את הכתוב שלפנינו: "וה' ילחם לכם" - אם התפללתם לפני ה' שיעתכם מבטחת, אך התנאי הוא: "ואתם תחישו" - אל תקבעו לפני את הדרך שבאמצעותה ישלח את ישועתו.

ואכן בתרגום יונתן כאן פרש שפסוק זה אמר משה לאלו מבני ישראל שבקולות לתת עצות לקדוש ברוך הוא כי יצילם מן המצרים בקולות ובמלחמה, וכלשון התרגום הירושלמי: "ישתוקו והבו יקרא ויתושבחה ורוממו לאלקא".

שעם וזעתי'

אין זה זמן תפלה

"מה תצעק אלי" (יז טו)

כתב בעל הטורים: "רקמי לו: עתיד אתה לצעק אלי מ'ה'

"וייראו העם את ה' - ויאמינו!"

בדברים נפלאים האריך רבנו בחיי בפרשתנו (יד לא) לתאר את גדל מעלתה וחיובותה של מצות עניית אמן, להלן מקצת מדבריו והמשני ומצאם במלואם:

"מובני שהאמונה היא יסוד כל התורה כלה, נתקנו לנו חכמינו בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא נגזר מלשון אמונה ומלשון הודאה..."

וכל המוכן באמן וזכה לבי עולמות... וזהו המוכבד את ה' ותברך באמות אשר עליו אמר הכתוב (שמואל א ב ט): 'פי מכבדי אכבד'."

ברכות השחר בחברותא - להתחיל את היום באמונה!

ברכת 'אשר יצר'

בכל בקר, עת מתעוררים אנו משנת הלילה הערבה ונעמדים על רגלינו, נזכרים אנו במכונה המפלאה העומדת לרשותנו כדי שנוכל לעבד את ה' ללא הפרעה ומכשול, הלוא היא מערכת הגוף המפלאה והמרכיבת שחנן אותנו ה' ברב חסדיו ורחמיו.

במערכת מפלאה זו אין ולו פרט אחד מיותר. כל פרט ופרט בה הגו עולם מלא, הן מבחינת התועלת שנגרמת לנו בעטייה והן מבחינת החכמה האלקית והמורכבות שבה הוא בנוי.

כדי שנוכל להודות על טובה גדולה זו פראי, תקנו לנו חכמים את ברכת 'אשר יצר', שבה אנו מודים לקדוש ברוך הוא על שברא את גופנו בחכמה ובתבונה שאין פניהו, ועל החסד הגדול שעושה עמנו בכל שעה, כאשר מערכות הגוף פועלות כלן בבריאות ובשלמות, תוך תאום מפלא ומדויק - דבר הפרו בהשגחה פרטית מיוחדת.

חשיבות אמירתה בכונה

כיון שמהותה של ברכה זו היא הודאה פרטנית על תפקודו המצוי של מערכות הגוף בכלל ושל מערכת העיכול בפרט, עד שכתבו הראשונים (ראה שו"ת מן השמים סי' לו) כי דינה שיהיה לברכת 'הגומל' שמברך חולה שהתרפא, כי אין לה חלי גדול ממי שמערכת העיכול בקרבו אינה פועלת כראוי, לפיכך האריכו ובוטונו לבאר את גדל חשיבות אמירת ברכה זו בכונה רבה ובשיבוש הדעת, כדי שההודאה בה תהיה משלמת.

ואכן, על מרן הגאון מ"מ העידו שהקפיד תמיד לברך 'אשר יצר' מתוך הסוד, כשהוא עוקב באצבעו אחר מלות הברכה.

וכבר היה רגיל המשייע הנודע הרב הצדיק רבי אליהו ראטה זצ"ל לומר תדיר לתלמידיו: "וכי מבנינים אתם על כל מה התחייבתם בברכת 'אשר יצר'?! הלא עברתם כרגע 'נתחן' קשה ומסבך שבו נקתה הפסלת מוגפכם, ובמקום שנתחן זה יעשה בהדרגה או מתוך כאבים, חס עלים הרופא הגדול בעולם - הבורא יתברך, ויעשה זאת באופן הקל ביותר וללא כל תשלום. האם לא ראוי שתשבחוהו על כך בכונה?!" (המברך יתברך ע"מ סד) מלבד זאת, אמר המטיג רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: בעצם העבדה שבמשך עשרות שנים פועל גופנו באותה צורה וללא כל שנוי, יש גם גדול כיצירות מציגים. שהרי אף המכונה הטובה ביותר בעולם מתקלקלת מפעם לפעם מחמת רב השמוש בה, על אחת כמה וכמה גופנו שמורכב ממאות 'מכונות' קטנות ומשקלולות... ולמרות זאת אין הוא חדל מפעולתו בכל יום שנים רבות (שלי אורות).

וכן הובא ב'לקוט מעם לוינ' (בראשית ח"א ע"מ פח): "כל מי שמתבונן בסוד יצירת האדם ואיבריו, יהיה נוכח שיעשה צריך לעבד את השם יתברך בלב נפש, אפילו בלי קבלת שחר, אלא רק בגלל החסדים הגדולים שעשה עמנו - שעשה אותנו בכל השלמות. ומאחר שהקדוש ברוך הוא עשה חסד גדול כל כך שברא אדם עם כל תכונות איבריו, לכן אנו חייבים לברך את ה' ולשבח אותו על הטוב הזה שעשה עמנו."

חכמה מיוחדת במינה

בברכה זו אנו מצינים באופן מיוחד את החכמה המפלאה שבה נברא גוף האדם, כפי שהאריך האבודרהם לפרט רבות מתכונותיהם של איברי הגוף. במסגרת זו נזכר להביא אף מעט מציני מדבריו: "עשה לו העינים להיות וראות בהם. עשה לו העפעפים לעצם עיניו ולישן וישל אלהיט ברע... עשה לו הגררות לקבלות ולהודיר רוח נשמת חיים מן הלב מתוך הראה אל הנחירים ואל הפה, ולהציא קול הכרת הדבור היוצא מתוך ספופו הראה הוא מרוח נשמת חיים. עשה לו הלב להיות בית כסון לרוח החיים ולחשב כל מחשבות... עשה לו הסחול לצד שמאל עם המרה השחורה לקרר בקרנם הקרבים והמעים והבטן שלא יתבשרו, והקרבו והמטשקה..."

ומסויר האבודרהם: "והנה כל מה שברא הקדוש ברוך הוא באדם לא בראו אלא לצורך האדם ולהחיותו, וזו היא חכמה גדולה אין כמוה. ואמרנו בספרי (האנוני סי' טז): 'הצור תמים פעלו' (דברים לב ט) - פעלתו שלמה עם כל באי עולם ואין להרהר אחר מעשיו אפילו עולה של כלום. שמה האמר: אלו היו לו שלושה רגלים ושלושה עינים, אלו היית' מהלך על ראשי, אלו היו פני הפוכים לאחור, היה יותר נאה לי? תלמוד לומר: 'תמים פעלו'."

די אם נחשב על כך שמכונת הדיאלוגיה האמונה להחליף את תפקיד הפליות הרקנא ליצולו (על אף שבפעל הפעולה נמוך לאין ערו מפליות השבעיות), גדלה עצום ביחס לגדלו של הפליות השבעיות שנמדדות בסנטימטרים ספורים. והרי הפליות הן איבר אחד מתוך מערכת שלמה של איברים אשר כלם נכנסים בחלל הקטן של הבטן וממלאים בדייקן מפלא במימיהם המתאים ביותר.

ואכן, טובי החכמים החוקרים את פעילותן של מערכות הגוף במשך אלפי שנים, נלאו מלהבין את עמק החכמה המטויה בכל איבר ואיבר, וסכמו בדעתם כי אין זו חכמה שיכולה להיות בהשגת בן אנוש. והו ש'אנו מסתמים בסיום הברכה: 'גלוי וידוע לפני פסא כבודך' - לא לפני בשר ודם, כי רק הקדוש ברוך הוא יודע עד כמה אי אפשר להתקיים ולעמל לפניו אפילו שעה אחת אם חלילה אחד מהאיברים אינו פועל כראוי (שלי אורות).

רפואה לכל הגוף

את הברכה אנו מסמיים במלים 'רופא כל בשר', וכבר אנו נוטנים הודאה מיוחדת על כך שמערכת העיכול גופנו פועלת כראוי. שהרי כידוע, אם חלילה נוצרת סתימה בדרכי העיכול והפסלת אינה יכולה לצאת אדמ מהם... אי אפשר להתקיים ולעמל לפניו. ועליו להתבונן: כבר בדקות הראשונות של היום, בעצומן של ברכות השחר אנו מביעים על הקשר המיוחד שיש בינינו לבין הקדוש ברוך הוא, קשר המתבטא דרך כל אחד ואחד מאיבריו שעליו משיגים בורא העולם השוכן בגוה מעל גבוה, בכסא כבודך' בכל רגע נתון (ראה אהבה ורמי א"ח א' א).

וכבר ציינו הפוסקים כי המלים 'חלולים חלולים' הן בגימטריה רמ"ח, כי בברכה זו אנו מודים על פעילותם המתקנה של כל רמ"ח איברי הגוף (טור וב" א"ח סי' ו).

לפני פסא כבודך

על נקדה מיוחדת עורר רבי יעקב דב מרמורשטיין. נשיא "בני אמונים": אם נתבונן בנסח ברכה זו נמצא בה לשון שאיננו רגילים לנטק אותה בכל ברכה או תפלה אחרת: 'גלוי וידוע לפני פסא כבודך' שאם יפתח אדם מהם... אי אפשר להתקיים ולעמל לפניו. ועליו להתבונן: כבר בדקות הראשונות של היום, בעצומן של ברכות השחר אנו מביעים על הקשר המיוחד שיש בינינו לבין הקדוש ברוך הוא, קשר המתבטא דרך כל אחד ואחד מאיבריו שעליו משיגים בורא העולם השוכן בגוה מעל גבוה, בכסא כבודך' בכל רגע נתון (ראה אהבה ורמי א"ח א' א).

נמצא אפוא שברכות השחר שבהן אנו מודים על הטובות שעושה עמנו ה' בכל יום, הן היסוד לקשר האיתן שבינינו לבין הבורא יתברך, קשר המגיע עד 'כסא כבודך'. כיון שרף עליהו להאמר בצורה המשלמת ביותר, מתוך ידיעה עמקה שאי אפשר להתקיים כלל, ולו לרגע אחד מבלי להזדקק לחסדי ה'. ואת הידיעה הזו נתן לחנן באמצעות הקפדה על עניית אמן אחריו, שהיא ההקרת אמונה שאין לדקמטה.

המחלה נעלמה לחלוטין

רבות כבר נכתבו ונאמרו על סגלתה המיוחדת של ברכת 'אשר יצר' לרפואה ולישועה, סגלה שהיא בשם בעל 'סדר היום' ואף רבים מגדולי עולם המליצו עליה. הספור המפלא שלפנינו שספר מקלי ראשון מפי בעל המעשה, יוכל לשמש דגמה חיה ליעילותה של סגלה זו:

'קוליטיס', מלה ש'לרבו אינה מוכרת, אך בעבור לא מעט אנשים היא מסמלת סיטו אים ונזר. מחלה שהרופאים נלאו מלמצא לה תרופה ואף לא אתרו, נכון לעכשו, ממצא ש'סביר את הגורם להופעתה.

אם כל בעית מעים ידועה כגורמת לסבל רב, לאלו המכירים את הסמפטומים של מחלת הקוליטיס ומודעים לכאבים וליסורים הבאים בעקבותיה, הזכרת שמה בלבד גורמת לצמרמרת.

מחלת הקוליטיס הנה דלקת הנגרמת דוקא ממערכת החסון האמורה בדרך כלל להגן על גופנו. דלקת זו פוגעת ברקמות המעי הגס וגורמת להתקפי כאבים עזים, המלוים בחופעות לואי קשות ביותר הפוגעות באופן משמעותי בתפקוד היום יומי של החולים. במקרים רבים עלולה התפרצות המחלה להוביל לאשפוז ממושך, ולעיתים אף מצריכה נתיח קשה של כריתת המעי הגס.

כאשר התעוררו אצל נשוא ספורנו, אברך תלמיד חכם ומרביץ תורה לרבים, בעיות קשות במעים, הוא חשב כי מדובר בחופעה חולפת. משקפו הימים ובמצבו לא חל שפור, פנה האברך לרופא. לאחר סדרת בדיקות מקיפות הכריע הרופא: "חליה בקוליטיס".

"בדרך השבעה", הסביר לו הרופא, "אין דרך להרפא באופן מחלט ממחלה זו. על מי שחלה בה להתכונן להתמודדות הצפויה לו לאורך כל ימי חייו".

אלא שלמדיענו שחנן במדה רבה ומפלגת של אמונה ויראת שמים, לא היה בקביעה נחרצת זו כדי לערער את אמונתו. לרגע הוא לא התכונן לקבל את התזויותיהם השחורות של הרופאים והלכנו לתכתובי השבעה.

"השם יתברך הוא הרופא הגדול ביותר", הרהר האברך בלב, "והתרופה לכל מחלה נתנה בנדי. עלי מוטל רק לתקן את הטעוה תקון ולהתחזק בדרכים השעונים צדק, ובעת אפי שאם אפשר זאת, ישלח לי הקדוש ברוך הוא את עזרו מפעל וירפאני ברפואה שלמה".

מזון מאליה האברך לא נמנע מקבלת המלצותיהם של הרופאים לאמץ מעטה הרגלי חיים חדשים החוללים תפריט טבעוני ושנוי מהותי של הרגלי התזונה. אולם יחד עם זאת הוא הוסיף את מחו ותר אחר דבר משמעותי רוחני שבו יוכל להתחזק. לאחר התייעצות עם רבותיו החליט לאמץ את סגלתו של בעל 'סדר היום': להתחזק בהודיה לה' בברכת 'אשר יצר' באמצעות אמירתה בכונה יתרה ומתוך הכתב.

גם כשכשול פעם או פעמים - הוא לא נכנע, אלא המשיך לאחז בקבלתו ללא רפיון, ומיום ליום חש כיצד הוא מגלה רבדים נוספים בעמקה של ברכה נפלאה זו, וכי רגשות התודה לקדוש ברוך הוא גואים בקרבו יותר ויותר.

תקופת מה חלפה ומדיענו נגש לרופא לבצוע בדיקות שגרתיות. משהגיעו התוצאות פלט הלה קריאת הפתעה. סוף סוף, לאחר תקופה ארוכה של החמרה התגלו סימנים מעודדים של הטבה במצב.

מיום זה ואילך החל הוא לחוש הקלה. אט אט החלו הכאבים והסמפטומים הקשים להרפות מוגופו, וכעבר כמה חודשים פסקו לחלוטין.

אמנם, הבדיקות שערך לאחר מכן הצביעו כי המחלה עדין קמננת בגופו, אך כיון שתופעותיה פסקו ממנו לחלוטין לא התרד את עגלה זו יתר על המדה. הוא שב לתפקידו כאחד האדם ואת אט הלך וזכרו המחלה ולשכח ממנו.

שלוש עשרה השנים שחלפו מעת חליו הצליחו להקהות ממנו במעט את אותה קבלה שקבל בימי מחלתו. שוב מצא עצמו מברך את ברכת 'אשר יצר' בחפזו, כמו רבים אחרים, והתווכרת על כך - לא אתרה מלבוא.

המחלה שבה ותקפה אותו במלוא עצמתה, ויחד עמה שבו היסורים והכאבים האמיים. הפעם החליט לפנות לממחה הגדול בארץ, המשמש כמנהל מחלקה באחד מבתי החולים הנחשבים. אלא שהרבה מדי לא היה לו לחדש. אף הוא פקודמו הודיע לאברך כי אין כל תרופה למחלתו ושנתן להקל במדת מה על הכאבים, אך לא למנע מהם לשוב ולהופיע.

לתוכרת חזקה מזו לא היה הוא זקוק. גם הפעם החליט לא להכנע לתכתובי הרופאים, כי אם לשוב ולהתחזק שנית בברכת 'אשר יצר', ובנוסף גם בברכת 'דפאנו'.

הוא לא הפתע כאשר זמן מה לאחר מכן נעלמו הסמפטומים כלא היו. אלא שאם לא די בכך, בבדיקה החוזרת שבצעו בעבורו אותו רופא בכיר, הפתעו שניהם לגלות כי המעים התרפאו לחלוטין.

המחלה פרחה ונעלמה מוגופו בדרך בלתי מסברת, דבר שאף בכירי הרופאים הסכימו כי הוא מגדר נכס של ממש.

"הנה כי כן", סכם האברך את ספורו, "נוכחתי לראות כי הכת הגדול ביותר לרפוי מכאוביו נתון בידי האדם עצמו. אם רק ימבל על עצמו להתחזק ולתקן את הטעוה תקון, רבי שישועתו מכבטחת לו מן השמים. מדיי של רופא כל בשר ומפליא לעשות".

אין עוד מלבדו ע"מ 254